

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ภาษาคำเมือง เป็นเอกลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งสำหรับชาวล้านนา(คนเมือง) เพราะแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนามาแต่โบราณที่มีภาษาเป็นของตนเองทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรล้านนาในอดีต หากแต่ปัจจุบันภาษาล้านนาขาดการสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาอย่างจริงจัง เป็นเหตุให้นับวันจะสูญหายไปกับกาลเวลา จึงเป็นหน้าที่ของผู้รู้และภูมิปัญญาทางภาษาล้านนาทั้งหลายจะได้ร่วมกันถ่ายทอดภาษาล้านนาให้แก่คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ และร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางปัญญาอันล้ำค่านี้ให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอันสำคัญยิ่งของชาวล้านนา ศูนย์การศึกษาอนุรักษณ์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแจ้ห่มจึงได้กำหนดให้เป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จึงได้รวบรวมความรู้จากตำราภาษาล้านนา(คำเมือง) เท่าที่จะหาได้นำมาเรียบเรียงเป็นบทเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชา ภาษาคำเมืองสำหรับนักศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เนื่องจากต้องการทดสอบองค์ความรู้ของครูและบุคลากร กศน.แจ้ห่มในเรื่องของทักษะการอ่าน-ทักษะการเขียน ภาษาคำเมือง เพื่อจะได้นำไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

กลุ่มผู้ศึกษา จึงได้จัดทำโครงการสำรวจทักษะการอ่าน-ทักษะการเขียน ภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.แจ้ห่มขึ้นเพื่อทดสอบระดับทักษะในการ อ่าน เขียน ทั้งพยัญชนะ สระ ตัวเลข และเครื่องหมายต่างๆของบุคลากร กศน.แจ้ห่ม

1.2 วัตถุประสงค์ ในการศึกษาคำนี้ ผู้จัดทำได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อสร้างแบบวัดทักษะการอ่าน-ทักษะการเขียนภาษาคำเมือง
- 1.2.2 เพื่อทดสอบทักษะการอ่าน-ทักษะการเขียนภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.แจ้ห่ม

1.3 ขอบเขตการศึกษา ในการศึกษาคำนี้ มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

- 1.3.1 สิ่งที่ศึกษา คือ ภาษาคำเมืองภาคเหนือ
- 1.3.2 บุคลากร กศน.อ.แจ้ห่ม จำนวน 25 คน
- 1.3.3 ระยะเวลา วันที่ 13 – 16 มิถุนายน 2555
- 1.3.4 สถานที่ กศน.อ.แจ้ห่ม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 เพื่อได้ทราบระดับความรู้ด้านทักษะการเขียนและทักษะการอ่านภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน. แจ้ห่ม
- 1.4.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาความรู้ทักษะภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน. แจ้ห่ม

1.5 นิยามปฏิบัติการ

- 1.5.1 ภาษาคำเมือง หมายถึง ภาษาท้องถิ่นของคนภาคเหนือ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนามาแต่โบราณที่มีภาษาเป็นของตนเองทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

1.5.2 แบบวัดทักษะ คือ แบบวัดระดับความรู้ด้านทักษะการอ่านและทักษะการเขียนภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

3.1 วัสดุ อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ปากกา ดินสอ
3. คอมพิวเตอร์
4. เครื่องพิมพ์

3.2 วิธีดำเนินการ การศึกษาเรื่อง สำนวนที่ทักษะการอ่าน-ทักษะการเขียน ภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อ.แจ้ห่ม ได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. สร้างแบบวัดทักษะ ทั้งหมด 3 ส่วน
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
  - ส่วนที่ 2 แบบวัดทักษะการอ่าน จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน
  - ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะการเขียนจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน
2. กลุ่มประชากร ได้แก่ บุคลากร กศน.แจ้ห่ม จำนวน 25 คน

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการ	จำนวน	1	คน
2. พนักงานบริการ	จำนวน	1	คน
3. พนักงานขับรถ	จำนวน	1	คน
4. ครูอาสาสมัครกศน.	จำนวน	9	คน
5. ครูกศน.ตำบล	จำนวน	7	คน
6. ครูผู้สอนคนพิการ	จำนวน	5	คน
7. บรรณารักษ์ห้องสมุด	จำนวน	1	คน

3. ประเมินระดับทักษะการอ่าน – ทักษะการเขียน ภาษาคำเมืองบุคลากร กศน.

- ประเมินระดับทักษะการอ่าน – การเขียน ภาษาคำเมืองบุคลากร กศน. จำนวน 25 คน จำนวนข้อสอบ 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน โดยใช้เกณฑ์ผ่านการทดสอบระดับดีขึ้นไปร้อยละ 70

ต่ำกว่าร้อยละ 50	เท่ากับ	ต้องปรับปรุง
ร้อยละ 50 - 59	เท่ากับ	ควรปรับปรุง
ร้อยละ 60 - 69	เท่ากับ	พอใช้
ร้อยละ 70 - 79	เท่ากับ	ดี
ร้อยละ 80 - 100	เท่ากับ	ดีมาก

แบบวัดทักษะการเขียนและการอ่าน

โครงการสำรวจทักษะการอ่าน-เขียน ภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม

คำชี้แจง แบบวัดทักษะมีทั้งหมด 3 ส่วน ให้กรอกข้อมูลทุกส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

เพศ ชาย หญิง

อายุ 20-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี 36-40 ปี 41 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 แบบวัดทักษะการเขียน

คำชี้แจง ให้เขียนคำต่อไปนี้เป็นภาษาล้านนา

1. ห้าร้อยชาวเจ็ด	เขียน.....
2. สามพันชาวห้า	เขียน.....
3. ล้านหนึ่ง	เขียน.....
4. นารี	เขียน.....
5. โตเต้	เขียน.....
6. มอมแมม	เขียน.....
7. ช่มใจ	เขียน.....
8. ลำไยใส่สาร	เขียน.....
9. หนู	เขียน.....
10. หมา	เขียน.....
11. หลาน	เขียน.....
12. หวาน	เขียน.....
13. ไร่่นา	เขียน.....
14. นาฬิกา	เขียน.....
15. ทาแป้ง	เขียน.....
16. สบาย	เขียน.....
17. ชิงชัง	เขียน.....
18. อี้ฐ	เขียน.....
19. อูฐ	เขียน.....
20. วัฒนา	เขียน.....

เฉลยแบบทดสอบ**ทักษะการการเขียน**

1. ๕๒๗
2. ๓๐๒๕
3. ๑,๐๐๐,๐๐๐
4. นรี
5. โตเต้
6. มอฯมแม่มฯ
7. ช่มฯใจ
8. ลำไยใส่สารฯ
9. หนฯนฯ
10. หมฯกฯ
11. หลฯนฯ
12. หวฯนฯ
13. ไร่ฯนฯ
14. นาฯพีกฯ
15. ทาฯเป้งฯ
16. สบายฯ
17. ชิงฯซังฯ
18. อีรฺฯ
19. อูรฺฯ
20. รัตฯวา

เฉลยแบบทดสอบทักษะการการอ่าน

1. กว๊ายเตี้ยว
2. แอ้วสาว
3. แจกรางวัล
4. ๔๕๒๒๐
5. ๒๒๓
6. อาเพศ
7. ฌู
8. จี้ไก่
9. ร้องเพลง
10. ดุดตี๋ม
11. หอมแก้ม
12. แต้มสี
13. ยิ้มหวาน
14. หวีผม
15. ความรู้
16. ฟ้าผ่า
17. จี้ไม้
18. ไขใจ
19. ใส่ใจ
20. สัมมา

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการสำรวจระดับทักษะการอ่าน – เขียน ภาษาคำเมืองของบุคคลากร กศน.แจ้ห่ม จำนวน 25 คน ซึ่งได้ดำเนินการโดยให้บุคคลากรทำแบบวัดทักษะการอ่าน – เขียน ภาษาคำเมือง

ผลการวัดทักษะการอ่าน – เขียน ภาษาคำเมือง

เครื่องมือ	แบบวัดทักษะการอ่าน – เขียน แบบอัตนัย ชนิดเติมคำ		
จำนวนข้อสอบ	40 ข้อ		
คะแนนเต็ม	40 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน		
เกณฑ์การประเมิน	ระดับดีขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 70		
เกณฑ์ระดับคุณภาพ	ต่ำกว่าร้อยละ 50	เท่ากับ	ต้องปรับปรุง
	ร้อยละ 50 - 59	เท่ากับ	ควรปรับปรุง
	ร้อยละ 60 - 69	เท่ากับ	พอใช้
	ร้อยละ 70 - 79	เท่ากับ	ดี
	ร้อยละ 80 - 100	เท่ากับ	ดีมาก

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละและข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	40
หญิง	15	60
อายุ		
20 – 25 ปี	2	8
25 – 30 ปี	4	16
31 – 35 ปี	7	28
35 – 40 ปี	2	2
40 ปี ขึ้นไป	10	40
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญา	3	12
ปริญญาตรี	21	84
สูงกว่าปริญญาตรี	1	4

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของบุคคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม เพศชาย มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เพศหญิง มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60 จำแนกตามกลุ่มอายุ 20-25 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 กลุ่มอายุ 26-30 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 กลุ่มอายุ 31-35 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 กลุ่มอายุ 35-40 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 กลุ่มอายุ 40 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ระดับ

การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 2 ค่าคะแนน ร้อยละและระดับคุณภาพทักษะการเขียนจำแนกรายบุคคล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ทักษะการเขียน		
		คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	ดร.กฤษณพันธ์ เพ็งศรี	0	0	ต้องปรับปรุง
2	นายอนันต์ จันทวิวงศ์	16	80	ดีมาก
3	นายบุญแทน พึ่งเพราะ	0	0	ต้องปรับปรุง
4	นายศรีวรรณ โกเมฆ	0	0	ต้องปรับปรุง
5	นายอดุลย์ มีมานะ	0	0	ต้องปรับปรุง
6	นายจิรวุฒิ ศรีชัยยืน	0	0	ต้องปรับปรุง
7	นายณรงค์ฤทธิ์ จะงาม	0	0	ต้องปรับปรุง
8	นางภัทรพร ธนาศักดิ์	3	15	ต้องปรับปรุง
9	น.ส.ธีรภรณ์ วงศ์สิงห์ขันธุ์	0	0	ต้องปรับปรุง
10	น.ส.สมพร มีมานะ	0	0	ต้องปรับปรุง
11	น.ส.พาริกา ย่อมยอด	3	15	ต้องปรับปรุง
12	นางวรภัทร ตัวละมูล	0	0	ต้องปรับปรุง
13	นายสรวิฑูรี อินปิ่น	0	0	ต้องปรับปรุง
14	น.ส.ณัฐชา สายเรียงกิจ	3	15	ต้องปรับปรุง
15	น.ส.ทิพย์วรรณ วิชัยชิตคะ	0	0	ต้องปรับปรุง
16	นางเบญญาภา คำปิ่นศรี	0	0	ต้องปรับปรุง
17	นางณัฐกมล ปราชญ์ปรัชญา	0	0	ต้องปรับปรุง
18	น.ส.นันทรัตน์ ไหล่าเมา	0	0	ต้องปรับปรุง
19	น.ส.ธีรรัตน์ อัจฉริยะศาสตร์	0	0	ต้องปรับปรุง
20	นายประกาศิต หน้าขาว	0	0	ต้องปรับปรุง
21	นายภัทรพล ไปเร็ว	14	70	ดี
22	น.ส.จารุพันธ์ บัวเหลือง	0	0	ต้องปรับปรุง
23	น.ส.ปวีณา ก่องวอน	0	0	ต้องปรับปรุง
24	นางสุรางค์ ขันดี	0	0	ต้องปรับปรุง
25	น.ส.ขวัญหทัย แซ่พู่	0	0	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละและระดับคุณภาพการประเมินทักษะการเขียนในภาพรวม

จำนวน ร้อยละ	ระดับคุณภาพ					
	รวมระดับดีขึ้นไป	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุง
จำนวน	2	1	1	0	0	23
ร้อยละ	8	4	4	0	0	92

จากการประเมินวัดทักษะการเขียนภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม จำนวน 25 คน ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ที่เหลือเป็น ระดับต้องปรับปรุง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92

ตารางที่ 4 ค่าคะแนน ร้อยละและระดับคุณภาพการวัดทักษะการอ่านจำแนกรายบุคคล

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ทักษะการอ่าน		
		คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1	ดร.กฤษณพันธ์ เพ็งศรี	6	30	ต้องปรับปรุง
2	นายอนัน จันสุทวิช	11	55	ควรปรับปรุง
3	นายบุญแทน ฟังเพราะ	6	30	ต้องปรับปรุง
4	นายศรีวรรณ โกเมฆ	4	20	ต้องปรับปรุง
5	นายอดุลย์ มีมานะ	6	30	ต้องปรับปรุง
6	นายจิรวุฒิ ศรชัยยืน	4	20	ต้องปรับปรุง
7	นายณรงค์ฤทธิ์ จะงาม	6	30	ต้องปรับปรุง
8	นางภัทรพร ธนาศักดิ์	5	25	ต้องปรับปรุง
9	น.ส.ธีรภรณ์ วงศ์สิงห์ขันธุ์	4	20	ต้องปรับปรุง
10	น.ส.สมพร มีมานะ	6	30	ต้องปรับปรุง
11	น.ส.ฑาริกา ย่อมยอด	11	55	ควรปรับปรุง
12	นางวรรณัทธ วัลละมูล	4	20	ต้องปรับปรุง
13	นายสรารุณี อินปัน	4	20	ต้องปรับปรุง
14	น.ส.ณัฐชา สายเรียงกิจ	14	70	ดี
15	น.ส.ทิพย์วรรณ วิชัยชัทคะ	14	70	ดี
16	นางเบญญาภา คำปันศรี	6	30	ต้องปรับปรุง
17	นางณัฐกมล ปราชญ์ปรีชญา	14	70	ดี
18	น.ส.นันทรัตน์ ไชล้าเมา	0	0	ต้องปรับปรุง
19	น.ส.ธีรรัตน์ อัจฉริยะศาสตร์	0	0	ต้องปรับปรุง
20	นายประกาศิต หน้าขาว	0	0	ต้องปรับปรุง
21	นายภัทรพล ไปเร็ว	20	100	ดีมาก
22	น.ส.จารุพันธ์ บัวเหลือง	12	60	พอใช้
23	น.ส.ปวีณา ก่องวอน	6	30	ต้องปรับปรุง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ทักษะการอ่าน		
		คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
24	นางสุรางค์ ชันดี	12	60	พอใช้
25	น.ส.ขวัญหทัย แซ่ฟู่	0	0	ต้องปรับปรุง

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละและระดับคุณภาพทักษะการอ่านภาษาคำเมือง

จำนวน ร้อยละ	ระดับคุณภาพ					
	รวมระดับดีขึ้นไป	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุง
จำนวน	6	2	4	2	2	15
ร้อยละ	24	8	16	8	8	60

จากการประเมินวัดทักษะการอ่านภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม จำนวน 25 คน ได้คะแนนระดับดีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ระดับพอใช้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ระดับควรปรับปรุง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ระดับต้องปรับปรุง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละและระดับคุณภาพของทักษะการอ่านและทักษะการเขียนในภาพรวม

จำนวน ร้อยละ	ระดับคุณภาพ					
	รวมระดับดีขึ้นไป	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ต้องปรับปรุง
จำนวน	8	3	5	2	2	38
ร้อยละ	16	6	16	8	8	76

จากการประเมินวัดทักษะการอ่านและการเขียนภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม จำนวน 25 คน ได้คะแนนในภาพรวมทั้งสองทักษะ ระดับดีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ระดับพอใช้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ระดับควรปรับปรุง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ระดับควรปรับปรุง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76

ตารางที่ 7 สรุปผลการประเมินการวัดทักษะการเขียน-การอ่านภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม

เกณฑ์การวัด	ผลการวัด	การบรรลุเกณฑ์การวัด	
		บรรลุ	ไม่บรรลุ
บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม มีทักษะการเขียนและการอ่านภาษาคำเมืองระดับดีขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม มีทักษะการเขียนภาษาคำเมืองระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 8		✓
	บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม มีทักษะการอ่านภาษาคำเมืองระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 24		✓

จากผลการประเมินการวัดทักษะการเขียน-การอ่านภาษาคำเมืองของบุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่มเมื่อจำแนกเป็นรายทักษะพบว่า มีทักษะการอ่านในระดับดีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ทักษะการเขียนในระดับดีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ในภาพรวมมีทักษะการอ่านและทักษะการเขียนระดับดีขึ้นไปจำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การวัด คือ ระดับดีขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 แสดงว่าไม่บรรลุเกณฑ์การวัด

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการวัดทักษะการเขียนและทักษะการอ่านภาษาคำเมืองของ บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม จำนวน 25 คน ผลปรากฏว่า บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม มีทักษะการอ่านในระดับดีขึ้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ทักษะการเขียนในระดับดีขึ้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ในภาพรวมมีทักษะการอ่านและทักษะการเขียนระดับดีขึ้นจำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 16 เมื่อเทียบกับเกณฑ์การวัด คือ ระดับดีขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 แสดงว่าไม่บรรลุเกณฑ์การวัด

5.2 อภิปรายผล

จากการวัดทักษะการเขียนและทักษะการอ่านภาษาคำเมืองของ บุคลากร กศน.อำเภอแจ้ห่ม อยู่ในระดับต้องปรับปรุง จึงไม่สามารถนำองค์ความรู้ด้านภาษาคำเมืองไปถ่ายทอดให้กับนักศึกษานอกระบบ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. บุคลากรควรได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ภาษาคำเมืองอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรภาษาคำเมืองและจัดหาสื่อการเรียนอย่างเพียงพอ